

VÄLISMINISTEERIUM

Ivan Sergejev
Planeeringute asekancler
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Teie: 27.01.2025

Meie: 07.03.2025 nr 1-11/548-1

Välisministeeriumi arvamus riigi eriplaneeringu taotluse kohta

Austatud hr Sergejev

Vastavalt Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 27.01.2025 kirjale nr 13-3/165-2 edastame Välisministeeriumi arvamuse riigi eriplaneeringu taotluse kohta, mille on 14.01.2025 esitanud Fermi Energia AS väikese moodulreaktori tehnoloogial põhineva 600 MW võimsusega tuumaelektrijaama asukoha valimiseks ja rajamiseks.

Teie kirjas esitatud küsimuse puhul, mis puudutab tuumaelektrijaama asukohavaliku või toimimise vastu riikliku või rahvusvahelise huvi esinemist, hindab Välisministeerium, et Eestisse võimaliku tuumaelektrijaama rajamine tekitab rahvusvahelist huvi – seda nii kahepoolses suhtluses välisriikidega kui ka rahvusvahelistes organisatsioonides, näiteks Rahvusvahelises Aatomienergiaagentuuris (IAEA).

30.12.2023 avaldatud tuumaenergia töörühma lõpparuande tarbeks kaardistas Välisministeerium novembris 2023 Eesti lähiriikides ja Euroopa Liidu suuremates riikides asuvate Eesti saatkondade abil riikide energiapoliitika hetkeseisu ja arengusuunad lähikümnetitel. Ülevaade koostati järgmiste riikide kohta: Läti, Leedu, Poola, Soome, Rootsi, Taani, Norra, Saksamaa ja Prantsusmaa. Ülevaate keskmes olid riikide praegused energiaportfellid ja energiaallikate valikud pikaajaliste kliimaeesmärkide täitmisel, elektritarbimise prognoosid lähiaastatel, ning tuumaenergia roll ja tulevikuplaanid, sh väikeste moodulreaktorite kasutuselevõtul. Kaardistuse tulemusel selgus, et:

- 1) Üleüldine suund kõigis mainitud riikides on taastuvenergia osakaalu kiire kasvatamine kliimaneutraalsuse saavutamiseks, sealhulgas on pea kõigil riikidel ambitsioonikad eesmärgid juba 2030. aastaks. Peamise kasvu peaks andma tuuleenergia, s.h olenevalt riigist ka meretuuleenergia.
- 2) Nähakse ette elektritarbimise hüppelist kasvu 2050. aasta perspektiivis, kohati lausa kaks korda (riikides, mille kohta on andmed olemas). Elektritarbimise kasvu tingib majanduse üldine elektrifitseerimine, tarbimise kasv tööstuses ning vesinikutootmine.
- 3) Osa riike plaanib kasutusele võtta tuumaenergia (uutest riikidest on kõige kaugemale jõudnud Poola). Teistes riikides käivad erineva intensiivsusega arutelud (s.h ka Lätis ja Leedus) tuumaenergia võimaliku kasutuselevõtu üle. Rootsi on muutnud oma varasemat poliitikat tuumaenergiast väljumise kohta ning drastiliselt suurendanud tuumaenergia kasutuselevõtu plaane. EL suurematest riikidest plaanib Prantsusmaa

tuumaelektrijaamu juurde rajada, samas kui Saksamaal suleti vaatamata energiakriisile kõik tuumajaamad ning riik panustab selle asemel taastuvenergiale, sh vesinikule.

Kuna tuumaelektrijaama projekte rakenduks eeldatavasti piiriülese keskkonnamõju hindamise konventsioon (nn Espoo konventsioon), on oluline mõjutatud riikide õigeaegne kaasamine ja nendega konsulteerimine vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele. Lisaks peavad edasises otsustusprotsessis olema põhjalikult hinnatud ja läbi kaalutud erinevad julgeolekuaspektid, nagu neid on muuhulgas kirjeldatud ka tuumaenergia tööühma lõpparuandes.

Välisministeerium peab lisaks vajalikuks märkida, et arvestades Venemaa täiemahulist agressioonisõda Ukraina vastu ning Eesti julgeolekuga seotud huve, tuleb Eestisse rajatava tuumaelektrijaama puhul välistada Venemaa või Venemaal tegutsevate äriühingute osalus kogu tarneahela ulatuses, s.h tuumajaama ehitust ja tuumakütuse tarnimist, mis saavad pärineda üksnes usaldusväärsetest riikidest.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Minna-Liina Lind
globaalküsimuste asekancler

Gert Siniloo 637 7277
gert.siniloo@mfa.ee